

Predlog

**CRNA GORA
VLADA CRNE GORE
MINISTARSTVO UNUTRAŠNJIH POSLOVA**

**INFORMACIJA O FORMIRANJU MEĐURESORSKE RADNE GRUPE ZA
UNAPREĐENJE SISTEMA ZA AUTOMATSKU RAZMJENU PODATAKA
IZMEĐU INSTITUCIJA POTPISNICE SPORAZUMA ZA UNAPREĐENJE
SARADNJE U OBLASTI SUZBIJANJA KRIMINALA**

decembar 2023. godine

UVOD

Akcionim planom za Pregovaračko poglavlje 24 – Policijska saradnja, predviđeno je uspostavljanje zaštićene komunikacione mreže za međusobni pristup bazama podataka i razmjenu informacija među službama za primjenu zakona, uključujući i državno tužilaštvo. S tim u vezi 2021. godine je potpisan Sporazum za unapređenje saradnje u oblasti suzbijanja kriminala. Na osnovu prepoznatih obezbeđenja na uspostavljanju sistema za automatsku razmjenu podataka, odnosno informacija, izvršeno je:

1. Shodno članu 1 stav 3 sve potpisnice Sporazuma razvijene su komponente koje omogućavaju programsko povezivanje aplikativnih softvera potpisnica Sporazuma, odnosno interfejs namijenjen za razmjenu podataka između informacionih sistema potpisnica Sporazuma.
2. Imajući u vidu karakter sistema za automatsku razmjenu podataka Ministarstvo unutrašnjih poslova je u cilju što veće nezavisnosti u funkcionisanju navedenog sistema izvršila optičko povezivanje između svih institucija, osim Uprave za izvršenje krivičnih sankcija. Vrednovanje ponuda za nabavku usluga povezivanja Uprave za izvršenje krivičnih sankcija sa optičkom vezom je upravo završena. Kroz razvijenu optičku infrastrukturu MUP je uspostavio sigurnu komunikacionu mrežu uspostavljajući sistem VPN tunela između institucija.
3. U skladu sa članom 1 st. 3 i 4 Sporazuma izvršen je razvoj većine komponenti koje omogućavaju programsko povezivanje aplikativnih softvera potpisnica Sporazuma. Nakon navedenog razvoja, shodno članu 1 stav 4 Sporazuma neophodno je da svaka institucija, potpisnica Sporazuma, koja je korisnik podataka (definisano pravilima rada) u skladu sa svojim potrebama i poslovnim procesima izvrši integraciju potrebnih podataka u svojim aplikativnim rješenjima.

Imajući u vidu da je Ministarstvo unutrašnjih poslova u prethodnom periodu, u skladu sa Sporazumom za unapređenje saradnje u oblasti suzbijanja kriminala izgradilo optičku infrastrukturu i komunikacionu mrežu za automatsku razmjenu podataka, kao i da su shodno Pravilima rad, koji su integralni dio predmetnog Sporazuma, potpisnice Sporazuma izvršile razvoj web servisa za automatsku razmjenu podataka iz svojih baza podataka, odnosno web servise koji služe da omoguće komunikaciju i interakciju između različitih softverskih aplikacija, sistema ili servisa preko realizovane mreže za automatsku razmjenu podataka, potrebno je oformiti međuresorsku radnu grupu sa ciljem unapređenja funkcionisanja navedenog sistema. Naime, u praksi, i ako su stvoreni preduslovi predviđeni Sporazumom za unapređenje saradnje u oblasti suzbijanja kriminala u cilju funkcionisanje automatske razmjene podataka, još uvijek podaci iz baza podataka određenih institucija nijesu dostupni svim institucijama za sprovođenje zakona, uključujući i državna tužilaštva.

I. UNAPREĐENJE SISTEMA ZA AUTOMATSKU RAZMJENU PODATAKA

U cilju unapređenja saradnje u oblasti suzbijanja organizovanog kriminala, korupcije, kao i drugih krivičnih djela, kvalitetnije i efikasnije razmjene informacija, Ministarstvo unutrašnjih poslova se u aprilu 2023. godine obratilo Delegaciji Evropske komisije za dobijanje sredstava u cilju unaprijedenja razmjene podataka i dokumenata između institucija potpisnica Sporazuma za unapređenje saradnje u oblasti suzbijanja kriminala.

Imajući u vidu prepoznatu potrebu, kao i odobrena sredstva od Evropske Komisije u cilju unapređenja stepena funkcionalnosti i sigurnosti sistema za automatsku razmjenu podataka neophodno je izvršiti:

1. Nadogradnu komunikacione mreže između potpisnica za razmjenu podataka i dokumenata sa stepenom tajnosti (minimum INTERNO).
2. Izvršiti nabavku serverskih i storidž kapaciteta u cilju podizanja sistema za elektronsku razmjenu dokumenata - akata kroz zaštićenu komunikacionu mrežu.
3. Izvršiti nabavku aplikativnog rješenja za izdavanje službenih kartica za autentifikaciju i digitalno potpisivanje dokumenata sa navedenim sistemima.
4. Izvršiti nabavku sistema za elektronsku razmjenu dokumenata sa modulom za povezivanje sa drugim bazama i sistemima, integracijom obradenih podataka sa drugim sistemima, automatskom razmjenom podataka sa eksterim sistemima.

Članom 2 stav 5 Uredbe o kancelarijskom poslovanju organa državne uprave („Sl listu CG“, br. 47/2019 od 12.8.2019. godine) propisano je da se kancelarijsko poslovanje može vršiti u elektronskom obliku, odnosno preko odgovarajućeg informacionog sistema, u skladu sa zakonom kojim se uređuje elektronska uprava i ovom uredbom.

Nadalje, članom 5 stav 3 iste uredbe propisuje se da prijem podnesaka, odnosno akata elektronskim putem vrši u skladu sa propisima kojima se uređuju elektronska uprava, elektronski dokument, elektronska identifikacija i elektronski potpis. Takođe, Zakonom o elektronskoj upravi („Sl listu CG“, br. 72/2019 od 26.12.2019. godine.) u članu 4 „**Izuzeće od primjene**“ propisano je da se ovaj zakon ne odnosi na prijem, razmjenu, obradu i objavljivanje podataka i dokumenata označenih stepenom tajnosti u skladu sa zakonom kojim se uređuje tajnost podataka, na informacione sisteme za potrebe izdavanja javnih isprava na osnovu kojih se može utvrditi identitet lica, prikupljanja i obrade podataka u postupku međunarodne i privremene zaštite stranaca, zaštite od prirodnih nepogoda i drugih nesreća, vršenja policijskih, obavještajno-bezbjednosnih i vanjskih poslova, poslova odbrane, prevencije i otkrivanja pranja novca i finansiranja terorizma i predmete međunarodne pravne pomoći.

Zakonom o elektronskoj identifikaciji i elektronskom potpisu („Službenom listu CG“, br. 31/2017 i 72/2019) uređuju se, između ostalog, elektronska identifikacija kao postupak korišćenja identifikacionih podataka u elektronskom obliku koji na jedinstven način predstavljaju fizičko lice, pravno lice ili organ vlasti, kao i elektronske usluge povjerenja koje predstavljaju usluge kojima se omogućava visok nivo pouzdanosti razmjene i obrade podataka u elektronskom obliku.

Imajući u vidu navedeno planirano je izdavanje službenih legitimacija za potrebe Ministarstva unutrašnjih poslova, u skladu sa regulativom, kako bi se obezbijedila, u skladu sa članom 60 Zakona o elektronskoj identifikaciji i elektronskom potpisu, visok stepen sigurnosti koji garantuje visok stepen pouzdanosti sredstva elektronske identifikacije u odnosu na traženi ili utvrđeni identitet lica, kao i pružanje elektronskih usluga povjerenja. Na ovaj način bi se obezvijedio kvalitetan i visoko siguran sistem identifikacije korisnika i razmjene elektronski dokumenata.

NADOGRADNJA SISTEMA ZA AUTOMATSKU RAZMJENU PODATAKA

Planirani komunikacioni sistem mora da ispunjava određene standarde sigurnosti i zaštite, kako bi od strane relevantnih agencija ili organa dobio odobrenje za razmjenu tajnih podataka navedenog stepena tajnosti. Ovo, uključuje osim fizičkih i industriskih mjera i informatičke mjere zaštite tajnih podataka, kao i administrativnih, odnosno politike i procedure koje će osigurati pravilno upravljanje informacijama.

1. **Nadogradnja sistema komunikacione mreže** između potpisnica za razmjenu klasifikacionih podataka i dokumenata do stepena tajnosti „INTERNO“. Kako je prepoznato da između potpisnica sporazuma može doći do razmjene podataka sa stepenom tajnosti, kao i da se zbog sve veće potrebe za zaštitom podataka koji se koriste u cilju sprečavanja kriminala, oprema koja omogućava razmjenu klasifikacionih podataka mora biti u skladu sa EU standardima. Takođe, Crna Gora kao članica NATO-a mora poštovati i NATO standard za razmjenu klasifikovanih podataka, pa navedena oprema mora biti u skladu i sa NATO standardima.

2. **Nabavku serverskih i storidž kapaciteta** u cilju podizanja sistema za elektronsku razmjenu dokumenata kroz zaštićenu komunikacionu mrežu.

3. **Nabavka sistema za upravljanje procesom registracije zahtjeva za izradu službenih legitimacija** i sistema za upravljanje identitetima i pravima pristupa (Registration Authority) i integracija sa PKI infrastrukturom kako bi službene legitimacije služile i kao sredstvo za elektronsku identifikaciju i sredstvo za kreiranje digitalnog potpisa. Osim fizičke autentifikacije, službene legitimacije sa digitalnim sertifikatima će predstavljati digitalnu reprezentaciju „stvarnog“ fizičkog identiteta koji će službenicima služiti i za pristup sistemu, aplikacijama, portalima ili potpisivanju dokumenata.

4. **Izrada sistema za elektronsku razmjenu dokumenata (DMS)** koji će se razmjenjivati kroz informacioni sistem. Sistem elektronske razmjene dokumenata mora funkcionisati u skladu sa odredbama Uredbe o kancelarijskom poslovanju organa državne uprave, Zakona o elektronskoj upravi i Zakona o tajnosti podataka za dokumentaciju koja posjeduje stepen tajnosti, kao i odredbama drugih akata, kako bi se dokumentacija kreirala, razmjenjivala, zadržavala i arhivirala u skladu sa regulativom. Dokumentacija koja ima stepen tajnosti kreiraće se sa posebnom oznakom u sistemu i ista se mora obrađivati u skladu sa Zakonom o tajnosti podataka. Stepen tajnosti podataka do kojeg se mogu razmjenjivati kroz predmetni sistem je nivo „INTERNO“. Stepen tajnosti veći od navedenog neće se razmjenjivati kroz navedeni sistem.

DMS treba da bude logistička podrška svim poslovnim procesima koji se obavljaju u izvršenju aktivnosti potpisnica Sporazuma i kvalitetan instrument institucijama potpisnicama sporazuma za efikasniju razmjenu podataka i dokumenata i efikasnije obavljanje njihovih radnih zadataka u borbi protiv kriminala.